

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (FCI) (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B - 6530 Thuin (Belgique) Tél : ++32.71.59.12.38 – Fax : ++32.71.59.22.29, internet : www.fci.be

FCI TERMÉSZETES TERELÉSI KÉPESSÉGVIZSGA SZABÁLYZAT (FCI NHAT)

2018. január 1.

Tartalom

1. BEVEZETÉS	3
2. ÁLTALÁNOS FELTÉTELEK.....	3
3. SZERVEZET	3
4. A VIZSGA MENETE	4
4.1.1 ELSŐ RÉSZ: VISELKEDÉS	4
a) Emberekkel való kapcsolat	4
b) Kutyaikkal való kapcsolat	4
c) Hangra való érzékenység.....	4
d) Kapcsolat a felvezetővel.....	5
Akadály	5
A felvezető hiánya	5
Behívás	5
4.2.2 MÁSODIK RÉSZ: TERELŐKUTYA ADOTTSÁG	5
a) A nyáj megközelítése.....	5
b) A nyájjal való kapcsolat	5
c) Érdeklődés és kezdeményező készség	6
5. ÉRTÉKELÉS	6

1. BEVEZETÉS

Az **FCI Természetes Terelési Képesség Vizsga (NHAT)** egy nemzetközi vizsga melynek célja, hogy a különböző juhászkutya fajták főbb, közös jellemző tulajdonságai kimutathatóvá váljanak:

- érdeklődés nyájban lévő állatok iránt
- felvezetővel való együttműködési hajlandóság
- a nyáj mozgásának irányítása iránti ösztön
- a természetes szándék arra, hogy megkeresse azt az egyensúlyi helyzetet, átellenben felvezetőjével, hogy a nyáj feletti jobb ellenőrzést elérje.

A terelési ösztön örökletes tulajdonságok és képességek összessége, mely alkalmassá teszi a kutyát nyájban lévő állatok irányítására. Ez egységes, belső kényszerből eredő és még mindig kívánatos tulajdonsága a juhászkutyáknak, mely nem tanulás vagy gyakorlat eredménye.

Jelen vizsga korlátozott keretei között a kutyák csakis ezen alapvető tulajdonságokat mutathatják. Meg kell jegyezni, hogy kizárólag gyakorlás és tapasztalat eredményezheti a kutya szembeállítását bonyolultabb feladatokkal, melyek során a legtehetségesebb kutyák a legmagasabb szinten képesek bemutatni természetes adottságaikat.

2. ÁLTALÁNOS FELTÉTELEK

Az FCI Természetes Terelési Képesség Vizsga (NHAT) terelő kutyafajták részére nyitott (az **FCI Nemzetközi Terelőrendezvények Szervezésének Általános Feltételei (NHAT-HWT-IHT)** 1. MELLÉKLETÉBEN szereplő lista szerint). A kutyáknak FCI által elismert származási/registrációs lappal kell rendelkezniük. A vizsgára hat hónapos kortól lehet jelentkezni.

A kutyáknak nyakörvet kell viselniük. Fojtó-, elektromos- vagy szöges nyakörv használata tilos. A vizsga alatt a kutya nem viselhet szájkosarat.

Jobb, ha a kutya semmilyen nyáj melletti (terelési) képzésben nem részesült, ugyanakkor néhány alap engedelmisségi betanítás ajánlott (megállítás és behívás).

Az FCI Természetes Terelési Képesség Vizsgát (NHAT) az összes FCI tagnak és szerződéses partnernek el kell ismernie.

A vizsga hasznos eszköz lehet fajtaklubok részére a sajátos pásztorkutya tulajdonságok megőrzéséhez.

Az eredményt fel kell jegyezni a kutya származási lapjára vagy bármely azzal egyenértékű okmányba.

3. SZERVEZET

A vizsgát olyan klub vagy terelő csoport szervezheti, mely rendelkezik a Nemzeti Kutyás Szervezet (mely az FCI tagja vagy szerződéses partnere) engedélyével.

A vizsgán csak minősített terelőbírók bírálhatnak, akiket saját országuk nemzeti kutyás szervezete és az FCI is el kell ismerjen.

A bírónak a kutya viselkedését kell ellenőriznie. A bíró a vizsgát bármely pillanatban leállíthatja.

A bíró felelőssége a kutya beazonosítása, tetoválás vagy mikrochip szám alapján még a vizsga megkezdése előtt.

A Rendező Bizottság felelőssége a vizsgálóhoz való megfelelő terület, a nyáj, a nyáj karámjának és a szükséges személyzet biztosítása.

A vizsga juhokkal és marhákkal is megtartható.

A nyajat oly módon kell kiválasztani, hogy minden vizsgáló ugyanolyan minőségű jószágokkal dolgozhasson. A vizsgán használt juhok lehetőleg azonos nyájból származzanak, és ugyanolyan fajtájúak legyenek. A juhoknak, egészségesnek és kutyához szoktatottnak kell lenniük. A bárányoknak elég idősen kell lenniük a leválasztáshoz.

A Rendező Bizottságnak megfelelő számú juhot kell biztosítani annak érdekében, hogy a farkak ne legyenek a szükségesnél jobban zaklatva és használva.

A terület, ahol az állatok vizsgáztatása folyik nagyjából 75 m hosszú és elegendően széles legyen ahhoz, hogy 10 m széles sávot biztosítson a karám körül a terület szegélyéig. Az állatokat tartó karám nagyjából 8-16 m átmérőjű lehet, azaz 25-50 m kerületű, a méret az állatok számának függvénye. A kerítésnek alkalmasnak kell lennie a nyáj belül, a kutya kívül tartására. Marhákkal végzett vizsgák esetére egy vagy két menekülő (bikaviadal típusú) területet kell biztosítani.

Minden egyes vizsgálóhoz legalább 10 juhot kell használni, vagy minimum 5 marhát. Az állatokat gyakran kell cserélni 3-4 vizsgáztatott kutyánként.

A bírónként egy napon vizsgáztatható kutyák száma nem haladhatja meg a 30-at.

4. A VIZSGA MENETE

Ezen a vizsgán a kutyát terelési képessége alapján ítélik meg. A vizsga két részből áll, az első rész célja a kutya alapvető szociális tulajdonságainak meghatározása és a második rész a veleszületett terelési ösztön vizsgálata.

4.1.1 ELSŐ RÉSZ: VISELKEDÉS

a) Emberekkel való kapcsolat

A bíró kapcsolatot teremt a kutyával, hogy ellenőrizze ismerkedő készségét és önuralmát. A bírónak a kutya tetoválási vagy mikrochip számának ellenőrzésekor is esélye nyílik a barátkozási hajlam tesztelésére.

A kutyát felvezetője pórázon tartva átvezeti egy csoport ember között.

Agresszivitás vagy félelem az emberek iránt nem tűrhető el, de egy természetes figyelmeztető reakció, mely tipikus néhány juhász-kutyafajtánál, még elfogadható.

b) Kutyákkal való kapcsolat

A kutyát felvezetője pórázon tartva átvezeti egy csoport ember között, akik kutyáikat szintén pórázon tartják. A csoportban lévő kutyáknak nyugodtan kell viselkedniük. A kutyának ebben az esetben is normális, közömbös viselkedést kell mutatnia a többi kutyával szemben.

c) Hangra való érzékenység

A vizsga ezen részében a bíró vagy segítője egy hangos, hirtelen hangot ad. A kutyának félelem nélkül kell reagálnia, egy éberséget jelző, közömbös viselkedés kerül elfogadásra. A hang kifejthető valami olyasmivel, mint például egy megrázott műanyag zacskó vagy azzal hasonlatos zaj. A puskalövés nem megengedett.

d) Kapcsolat a felvezetővel

A bíró értékeli a kutyának felvezetője iránti bizalmát szokatlan körülmények között. Ez nem úgy értékelendő, mint egy feladat vagy akadály. Ez egy fontos vizsgálat a kutya természetes, nyitott tulajdonságát illetően.

A kutya elfogadja a felvezetőt (helyzetét és parancsait) és együttműködik vele. A kutyától elvárt a felvezetőjével való jó kapcsolat, mely egy kis körön végzett, póráz nélküli szabadon követési gyakorlattal bemutatható.

Akadály

A kutyát át kell vezetni egy akadályon, például alacsony ugrólécen vagy rámpán.

A felvezető hiánya

Amíg a kutyát egy segítő vagy a bíró pórázon megtartja a felvezető nagyjából 15 m-re esetleg távolabb elsétál és a bíró jelzésére megáll. A kutya nem mutathatja nyugtalanság vagy pánik jelét.

Behívás

A bíró jelzésére a felvezető behívja kutyáját, mialatt a segítő elengedi.

4.2.2 MÁSODIK RÉSZ: TERELŐKUTYA ADOTTSÁG

Általánosságban a bíró elegendő lehetőséget és időt biztosít a kutyának, hogy megmutathassa adottságát.

A bíró a vizsga során utasíthatja a felvezetőt, hogy bátorítsa vagy kísérje a kutyát. A felvezető számára megengedett a kutya dicsérettel való ösztönzése, azonban etetéssel vagy játékkal nem.

a) A nyáj megközelítése

A vizsga kezdő helyéhez vezető útvonalon a felvezető pórázra vett kutyájával körbesétál a nyáját magában foglaló karám körül. A felvezetőnek gondoskodnia kell arról, hogy a kutya észrevegye az állatot, ösztönözze érdeklődését. Azután a felvezető pórázon lévő kutyájával a vizsga kezdő helyéhez megy.

A kezdő ponton, ami nagyjából 50 m a karámtól, a bíró jelzésére a felvezető lassan elindul a karám felé és kb. 10 m megtétele után elengedi (pórázt leszedi) kutyáját. Ebben a pillanatban a kutya szabadon engedési parancsa is kiadható.

A felvezető elindulásának pillanatától, a kutya jószágok iránti érdeklődése kerül bírálatra. A bíró jelzésére a felvezető egyenesen a karám irányába indul, anélkül, hogy a kutyának bármi nemű jelet vagy parancsot adna. Magasan értékelendő, ha a kutya már messze a karámtól az érdeklődés jeleit mutatja.

A bíró megkérheti a felvezetőt, hogy sétáljon, irányt váltson - vagy éppen álljon meg a karám körül. Azok a kutyák, melyekben körözési és felvezetővel átlósan lévő egyensúlyi pont keresési ösztön van, nagyon erősen mutatják a kíváncsi terelőkutya hajlamot. A kutya érdeklődésének felkeltéséhez a bíró megkérheti a felvezetőt a karámba való belépésre (kutyája nélkül) a juhok körbemozgatása céljából. *A bíró már ekkor is dönthet a vizsga sikerességéről!*

b) A nyájjal való kapcsolat

A bíró megkérheti a felvezetőt, hogy pórázra vett kutyájával lépjen be a karámba. Amennyiben a kutya megfelelő viselkedést mutat a bíró dönthet a póráz levételéről.

Ha a kutya agresszivitást vagy félelmet mutat, a vizsga befejeződik. Félelem esetén a felvezetőnek lehetőségében áll a kutya megnyugtató megközelítése még a karám elhagyása előtt.

Karámon kívül a kutya nem tesztelhető a nyájjal!

c) **Érdeklődés és kezdeményező készség**

A vizsga során a kutyanak legalább két percen át érdeklődést kell mutatnia a jószágok iránt.

Az a)- és b)-re együtt értendő, de a bíró 2 perc után bármikor dönthet a sikerességről, ha azt látja, tapasztalja, amit ahhoz kell.

A kezdeményező készség megállapítása érdekében a bíró értékeli a kutya nyáj mozgatására irányuló, felvezető utasítása nélküli, önálló tevékenységét.

5. ÉRTÉKELÉS

A természetes viselkedést és a terelési képességet külön-külön kell bírálni.

a) A viselkedés felmérése

A bíró rövid feljegyzést készít a kutya viselkedéséről és a következőképpen minősíthet: Megfelelt (P) vagy Nem felelt meg (NP) illetve Kizárva (DIS) agresszió esetén.

Ha a kutya nem ment át a viselkedés felmérésén nem folytathatja a vizsgát annak második felével.

b) A terelési képesség

A bíró a következőképpen minősíthet:

Kitűnő (EXC)

Jó (G)

Elégtelen (INS)

Kizárva (DIS) kizárólag a juhokon elkövetett komoly agresszió esetén.

A „Kizárva” minősítést szerzett kutyák egy éven belül nem vehetnek részt ilyen vizsgán.

A vizsga második részében „Elégtelen” minősítést szerzett kutyák egy másik alkalommal újra vizsgázhatnak.

1. MELLÉKLET: FCI TERELŐRENDEZVÉNYEKRE NEVEZHETŐ TERELŐ KUTYAFAJTÁK LISTÁJA, MELYEK JOGOSULTAK CACITR VAGY RESERVE CACITR CÍM ELÉRÉSÉRE (Lásd. FCI Terelőrendezvények Szervezésének Általános Feltételei (NHAT-HWT-IHT))

2. MELLÉKLET: AJÁNLOTT „NHAT” BÍRÁLATI LAP

Az FCI Természetes Terelési Képesség Vizsga (NHAT) szabályzatot az FCI Általános Bizottsága a 2015. novemberi zágrábi ülésén hagyta jóvá.

Az Ajánlott „NHAT” Bírálati lapot az FCI Általános Bizottsága a 2017. augusztusi kievi ülésén hagyta jóvá.

A 2018. március 17-18-án Prágában tartott FCI Terelőszabályzati szemináriumon ismertetett hibák javításának illetve az ott elhangzott megjegyzések jelzése a szövegben: *Példa*

Fordította és javította: Keve Gábor

2018. április 12-25 közötti vitát követően egyetlen és hivatalos fordításnak elfogadta a MEOESZ Terelő Sportbizottság és Terelő Bírói Testület Budapesten tartott 2018. április 28-i ülése.

2. MELLÉKLET: AJÁNLOTT FCI NHAT BÍRÁLATI LAP

	SCORE CARD NHAT /NHAT Bírálati lap	Catalogue No
		Start No

Event/Rendezvény	Place/Helyszín	Date/Dátum
Dog name/Kutya neve		Born/Született
Pedigree No/Származási lap száma	Chip/Mikrochip száma	Sex/Ivara
Owner/Tulajdonos	Breed/Fajta	
Handler/Felvezető		No/FCI kártyaszám

Exercises/Feladatok	Comments/Megjegyzések			Time/Idő
Contact with people/Emberekkel való kapcsolat	Sociability part/Viselkedés rész			
Contact with dogs/Kutyákkal való kapcsolat				
Sensitive to noise/Hangra való érzékenység				
Relationship with the handler/Kapcsolat a felvezetővel				
Obstacle/Akadály				
Absence of handler/Felvezető hiánya				
Recall/Behívás				
Evaluation/Értékelés	Passed/Megfelelt	Not Passed/Nem felelt meg	Disqualified/Kizártva	
Approaching the flock/A nyáj megközelítése	Herding Dog Aptitude part/Terelőkutya adottság rész			
Contact with the flock/A nyájjal való kapcsolat				
Interest and initiative/Érdeklődés és kezdeményező készség				
Evaluation/Értékelés	Excellent/Kitűnő	Good/Jó	Insufficient/Elégtelen	Disqualified/Kizárva
Judge, No name, signature/Bíró száma, neve aláírása		Clarification/Szervezői ellenjegyzés		